

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ БАШКОРТОСТАН

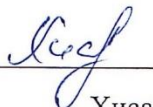
МКУ отдел образования МР Учалинский район РБ

МБОУ СОШ имени героя Советского Союза Сунагатуллина Жавдата Гумурзаковича
с.Имангулово муниципального района Учалинский рай

РАССМОТРЕНО
ШМО учителей начальных
классов

Шаяхметова Р.Л..

СОГЛАСОВАНО
Заместитель директора по
УВР

Хисамова Э.Р.

УТВЕРЖДЕНО
Директор школы

Ахмедьянов Д.Р.

Протокол №1
от «29» августа 2025 г.

от «29» августа 2025 г.

Приказ №24
от «29» августа 2025 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родной (башкирский) язык»

для обучающихся 2 класса

с. Имангулово 2025

Аңлатма языу

Программа 68 сәғәткә бүленгән (азнаға 2 сәғәт)

Дәреслек:Сынбулатова Ф.Ш., Исламғолова Ы.Ә.. Башкорт теле: Башкорт мәктәптәренең 2- се класс укыусылары өсөн дәреслек.

Программа кимәле: дөйөм белем биреү буйынса икенсе быуын Федераль дәүләт белем стандарттары.

Программа үзенсәлектәренең характеристикаһы: Эш программаһы Башкортостан Республикаһы Мәғариф министрлығы тарафынан раҫланған «Башкорт теленән программа» нигезендә төзөлдө.

Был эш программаһында федераль һәм республика закондары талаптары тормошка ашырыла:

«Рәсәй Федерацияһы халыктары телдәре тураһында» законы, Рәсәй Федерацияһының «Мәғариф тураһында» Законы, «Башкортостан Республикаһы халыктары телдәре тураһында» законы, Башкортостан Республикаһының «Мәғариф тураһында» Законы.

Максаттар һәм бурыстар.

Башкорт теленә өйрәтеү буйынса 2-се класс укыусылары алдында түбәндәге бурыстар куйыла:

1. Өйрәнелгән материалдарҙы телмәрҙә кулланыу.
2. Тәкдим ителгән темалар буйынса балаларҙың һүзлек составын арттырыу, телмәр күнекмәләрен камиллаштырыу.
3. Балаларҙың оптималь укыу күнекмәләрен үстөрөү.
4. Ситуациялар, темалар буйынса һорауҙар биреү, шул һорауҙарға һүрәт, картина, текст нигезендә ижади яуап бирә белеү.

5. Темаға тап килгән шиғырҙар ятлау, йырҙар өйрәнеү һәм башкарыу, экскурсияларҙа, уйындарҙа катнашыу, концерттар әзерләү һәм сығыш яһау. Һәр осрақта ла телмәр төҙөү иғтибарға алына.

6. Өйтөлөшө катмарлы булмаған һүҙҙәрҙе, ябай һөйләмдәрҙе тәүҙә күсереп, шуңан яттан яҙыу.

7. Һәр тема буйынса эш барышында тыуған Республика менән танышыуҙы дауам итеү.

8. Башҡорт халқына, тарихына, Башҡортостан тәбиғәтенә, сәнғәтенә, әҙәбиәтенә ихтирам тәрбиәләү.

Уҡытыу предметының төп йөкмәткеһе.

Һөйләм – 3 сәғәт.

Кеше исемдәре – 2 сәғәт

Кеше фамилиялары – 2 сәғәт

Ер–һыу атамалары - 2 сәғәт

Хайуан кушаматтары - 2 сәғәт

Үз-ара һөйләшеү. Диалог – 2 сәғәт

Йәмғиәт урындарында осрашыу – 1 сәғәт

Яҡын кешеләрҙе котлау – 1 сәғәт

Өкиәт геройҙары. Минең тиҫтерҙәрем. Аралашыу этикеты – 2 сәғәт

Мәғлүмәт, белешмә эзләү – 1сәғәт

Һамак. Өйтөш. Һанамыш – 1 сәғәт

Мәкәлдәр. Өйтемдәр – 1сәғәт

Иғлан. Белдереү – 1 сәғәт

Һөйләм -1 сәғәт

Һөйләмдең баш киҫәктәре. Эйә, хәбәр – 2 сәғәт

Һөйләмдең баш киҫәктәре – 1 сәғәт

Хәбәр һөйләм – 2 сәғәт

Өндәү һөйләм – 1 сәғәт

Һорау һөйләм – 1 сәғәт

Текст – 2 сәғәт

Һүззәрзең дөрөҫ язылышы – 1 сәғәт

Калын һәм нәзек әйтелешле һүззәр – 2 сәғәт

Һүззе юлдан юлга күсерерү – 1 сәғәт

Уу – Үү хәрәфтәре – 2 сәғәт

Оо – Өө хәрәфтәре – 1 сәғәт

Эә өнө һәм хәрәфе – 1 сәғәт

Э һүз башында һәм һүз уртаһында – 1 сәғәт

Бы хәрәфле һүззәр – 1 сәғәт

Йй хәрәфле һүззәр – 1 сәғәт

Яя хәрәфе – 1 сәғәт

(йа) өндәре ниндәй хәрәф менән тамғалана – 1 сәғәт

Юю хәрәфе – 1 сәғәт

(йу) өндәре ниндәй хәрәф менән тамғалана – 1 сәғәт

(йә) өндәре ниндәй хәрәф менән тамғалана – 2 сәғәт

(йо) өндәре ниндәй хәреф менән тамғалана – 1сәғәт

Вв (Уу-Үү) хәрефтәре - 1сәғәт

Предметтың атаманың белдергән һүзәр – 1 сәғәт

Предметтың хәрәкәтен белдергән һүзәр – 2 сәғәт

Предметтың билдәһен белдергән һүзәр – 1 сәғәт

Һөйләмдең тиң киҫәктәре – 2 сәғәт

Ярзамсы һүзәр – 1 сәғәт

Тикшерерү эше –4 сәғәт

Инша языу –3 сәғәт

Резерв - 2

Укыусылардың белем кимәленә талаптар

Укыу йылы азағында 2 класс укыусылары түбәндәге белем һәм күнекмәләргә эйә булырға тейеш:

1. Укыған текст буйынса, күзәтеүзәр нигезендә һөйләй белеү, ситуацияға ярашлы һөйләшеү:

-бәләкәй күләмле тексттың йөкмәткеһен һөйләү,

-һүзлек һүзәрән белеү, уларҙы дөрөҫ кулланып һөйләү,

-диалог төҙөү, төркөмдәрҙә һөйләшеү,

-үзең, ғаилә ағзалары, улардың исемдәрән белеү, һөнәр-шөғөлдәре, туғанлыҡ мөнәсәбәте һ.б. тураһында һөйләү,

-вакиғаға, персонажға үз мөнәсәбәтендә әйтеп бирерү,

-башкорт теленән руссаға һәм киреһенсә тәржемә итерү.

2. Укыу:

- текстты дөрөс, шыма, талғын укыу (орфоэпик нормалар нигезендә),
- поэтик әсәрзәрзе дөрөс интонация менән укыу,
- укыған тексттың йөкмәткеһен билдәләй алыу, персонаждарын әйтеү,
- текстан һораузарға яуаптар табыу, укып күрһәтеү.

4. Языу:

- хәрәфтәрзе матур, дөрөс, тейешле кимәлдә тоташтырып языу,
- зур булмаған текстты күсереп языу,
- шундай ук текст буйынса йә картина нигезендә 2-3 һорауға яуап языу,
- бирелгән ситуация буйынса 2-3 һөйләмдән торған текст языу,
- ныклы әзерлектән һуң өйрәтеү характерындағы диктант, изложение, инша языу (программала күрһәтелгән нормалар күләмендә).

Укыу- укытыу программаһында планлаштырылған һөзөмтәләрзе үзләштереүен баһалау.

Класта һәм өйзә башкарыла торған язма эштәр өйрәтеү һәм тикшереү характерында була.

Уларға түбәндәгеләр инә:

- башкорт теленән торлө типтағы күнегеүзәр;
- дәрәсләктәрзәге әзәби текстарға пландар төзөү.
- һораузарға язма яуаптар һәм иншалар.
- тел һәм әзәби материалдар буйынса аналитик һәм дөйөмләштереү тибындағы схемалар, проекттар.

Башкорт теленең ағымдағы, сирек йәки йыл азағында, шулай ук укыу йылы башында инеү диктантаы, зур темаларзан һуң йомғаклау контроль эштәре үткәрелә. Ағымдағы контроль эштәр программаның өйрәнелгән материалы үзләштереүзе тикшереү максатында узғарыла. Уларзың төрө һәм үткәреү йышлығы өйрәнелә торған материалдың катмарлылығынан, укыусыларзың белем кимәленән сығып билдәләнә. Ағымдағы контроль эштәр өсөн укытыусы йә тотош дәртесте, йә уның бер өлөшөн генә файзалана ала.

Укыу йылы башында инеү диктантаы, сирек һәм йыл азағында йомғаклау контроль эштәре мәктәп администрацияһы менән берлектә төзөлгән график буйынса үткәрелә. Контроль эштәрзе сиректең беренсе көнөндә һәм дүшәмбелә үткәреү тәкдим ителмәй.

Дәрес материалын сәғәттәргә бүлеү

№	Тема	Дәрес һаны	Үткәреү дәтәһы	Фактик дәтә	Искәрмә
1	Укымышлы булыу ни өсөн кәрәк	1	1.09.25.		
2	Һөйләм	1	3.09.25.		
3	Һөйләм	1	8.09.25.		
4	Һөйләм. һүзбәйләнеш.	1	10.09.25.		
5	Һөйләм. һүзбәйләнеш.	1			
6	Кеше исемдәре	1	15.9.25.		
7	Кеше исемдәре	1	17.09.25.		
8	Диктант	1	22.09.25.		
9	Кеше фамилиялары	1	24.09.25.		
10	Ер-һыу атамалары	1	29.09.25.		
11	Ер-һыу атамалары	1			
12	Тикшереү эше.	1	1.01.25.		
13	Хайуан кушаматтары	1	6.10.25.		
14	Үз-ара һөйләшеү. Диалог. Йәмғиәт урындарында осрашыу.	1	8.10.25.		
15	Якын кешеләрҙе котлау	1	15.10.25.		

16	Контроль диктант.	1	20.10.25.		
17	Минен тиштерзәрем	1	22.10.25.		
18	Әкият геройлары.	1	5.11.25.		
19	Аралашуу этикеты.	1	10.11.25.		
20	Әкият геройлары. Минен тиштерзәрем. Аралашуу этикеты.	1	12.11.25.		
21	Мәғлүмәт, белешмә эзләү.	1	17.11.25.		
22	Һамак. Әйтеш. Һанамыш.	1	19.11.25.		
23	Мәкәлдәр. Әйтемдәр.	1	24.11.25.		
24	Иғлан. Белдерү.	1	26.11.25.		
25	Тикшерүү эше. Диктант	1	1.12.25.		
26	Хаталар өстөндә эш.	1	3.12.25.		
27	Һөйләм	1	8.12.25.		
28	Һөйләмдең баш киҫәктәре. Әйә, хәбәр.	1	10.11.25.		
29	Һөйләмдең баш киҫәктәре. Әйә, хәбәр.	1	15.12.25.		
30	Һөйләмдә тыныш билдәләре. Әйә, хәбәр.	1	17.12.25.		
31	Диктант.	1	22.12.25.		
32	Хәбәр һөйләм	1	24.12.25.		
33	Хәбәр һөйләм	1	29.12.25.		

34	Өндөү һөйләм	1	12.01.26.		
35	Һорау һөйләм	1	14.01.26.		
36	Текст. Һорау, өндөү һөйләмдәр.	1	19.01.26.		
37	Текст. һөйләм.	1	21.01.26.		
38	Тикшерев эше	1	26.01.26.		
39	Һүзәрзең дөрөс язылышы	1	28.01.26.		
40	Калын һәм нәзек әйтелешле һүзәр	1	2.02.26.		
41	Калын һәм нәзек әйтелешле һүзәр	1	4.02.26.		
42	Телмәр үстерев. Инша “Елдерәләр саналар”	1	9.02.26.		
43	Һүзе юлдан юлга күсерев	1	11.02.26.		
44	Уу – Үү хәрефтәре	1	16.02.26.		
45	Уу – Үү хәрефтәре	1	18.02.26.		
46	Инша “Шарлауык янында”	1	25.02.26.		
47	Оо – Өө хәрефле һүзәр	1	2.03.26.		
48	Ээ өнө һәм хәрефе	1	4.03.26.		
49	(Э) һүз башында һәм һүз уртаһында	1	11.03.26.		
50	Ыы хәрефе	1	16.03.26.		
51	Тикшерев эше	1	18.03.26.		
52	Йй хәрефле һүзәр	1	23.03.26.		

53	Яя хэрефе. (йа) өндөре ниндэй хэреф менэн тамғалана.	1	25.03.26.		
54	Юю хэрефе. (йу) өндөре ниндэй хэреф менэн тамғалана	1	6.04.26.		
55	(йэ) өндөре ниндэй хэреф менэн тамғалана	1	8.04.26.		
56	(йо) өндөре ниндэй хэреф менэн тамғалана	1	13.04.26.		
57	Тикшереү эше	1	16.02.26		
58	Вв (Уу - Үү) хэрефтәре	1	20.04.26.		
59	Предметтың атамаһын белдергән һүззәр	1	22.04.26.		
60	Предметтың хәрәкәтен белдергән һүззәр	1	27.04.26.		
61	Предметтың хәрәкәтен белдергән һүззәр	1			
62	Предметтың билдәһен белдергән һүззәр	1	29.04.26.		
63	Һөйләмдең тиң киҫәктәре	1	4.05.26.		
64	Һөйләмдең тиң киҫәктәре	1	6.05.26.		
65	Ярзамсы һүззәр	1	13.05.26.		
66	Ярзамсы һүззәр	1	18.05.26.		
67	Йомғаклау.	1	20.05.26.		
68	Йомғаклау.	1	25.05.26.		
	Барлығы	68			

Укыу – методик комплекты:

1. “Башкорт теле” дәреслеге Ф.Ш. Сынбулатова, “Китап” нәшриәте 2013 й.;
2. “Башкорт теле” дәреслегенә эш дәфтәре
3. “Башкорт теле” дәреслегенә контроль эштәр дәфтәре;
4. Диктанттар йыйынтыгы һәм тикшереру эштәре (1-4-се кластар

Сайттар:

1. [www. bashqort. com](http://www.bashqort.com)
2. [skazka. 110mb. com](http://skazka.110mb.com)
3. [tugantel. ru](http://tugantel.ru)